

S. Sayısı : 50

Tunceli ili Merkezinin Kalan Kasabasına nakline ve Kalan İlcesinin kaldırılmasına ve bir kadro ile Kütahya ilinde Altıntaş adı ile yeniden bir İlçe kurulmasına dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Bütçe Komisyonları raprları (195)

T.C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik : Müdürlüğü

Sayı: 71 - 693

6/2990

17 Aralık 1946

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Tunceli İli Merkezinin Kalan Kasabasına nakline, Kalan İlcesinin kaldırılmasına ve bu kadro ile Kütahya İlinde Altıntaş adıyla yeniden bir İlçe kurulmasına dair İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 5 . XII . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başbakan

R. Peker

Gerekçe

Tunceli Merkezinin muvakkaten bulunduğu Elâzığ'dan (Mameki) Kasabasına kaldırılmış olmasından bu İlçe, İl Merkez İlcesi olmuş ve Artık Kalan İlcesinin vücutuna lüzum kalmamıştır. Tutumlanan bu İlçe kadrosuyla beşyüzelli yıldanberi Bucak halinde idare edilen ve Kütahya İlinde bulunan Altıntaş namıyla bir kaza kurulması faydeli görülmüştür. Altıntaş tarihi çok eski devirlere dayanmakta ve Etiler zamanında bir medeniyet merkezi olarak yaşamış bulunmakta ve 2000 senelik bir tarihi taşımaktadır.

İstiklâl Harbinde bu Bucagın birçok köyleri meydan muharebelerine sahne olmuş ve Dumlupınar Meçhul Asker Âbidesini kendi sinesinde taşımış bulunmaktadır.

Bu yurt köşesi 46 aded köy ve erkek, kadın 17 717 nüfusa maliktir. Zirai, ekonomik, idari ve coğrafi ve sosyal durumu itibariyle ve merkeze uzaklığı dolayısıyla bu Bucak ve köylerinin adli, askerî ve idari işlerini kolaylıkla görebilmeleri bakımından ve her yönden ilçeye çevrilmesi faydeli görülmüş olduğundan yukarda arzolunduğu gibi Altıntaş adıyla anılmak üzere yeniden bir ilçe kurulması için ilişik kanun tasarısı düzenlenmiştir.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 1/95

Karar No. 6

26 . XII . 1946

Yüksek Başkanlığa

Tunceli İl Merkezinin Kalan Kasabasına nakline ve Kalan İlçesi kadrosiyle Kütahya İlinde merkezi Altıntaş olmak üzere yeniden bir İlce kurulmasına dair Bakanlar Kurulu kararıyle Yüksek Meclise sunulan ve Komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarısı İçişleri Bakanının huzuriyle incelendi.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmede, Tunceli İlinin şimdiye kadar geçici merkez olarak bulunduğu Elâziğ'den merkezinin kaldırılarak kendi il hududu içerisine naklinde zaruret bulunduğuna umumiyetle kanaat getirilmiş ve geçilmesi düşünülen merkezin gerek bu ile bağlı diğer ilcelerle yakınlığı ve ulaştırma kolaylığı gerek il kadrosuna dâhil memur ailelerinin konut, okul, çarşı ve emsali ihtiyaçları ve gerekse seçilecek yeni merkezin bütün il muhitine örnek olacak ölçüde gelişmeğe tâbiî imkânlar bakımından kabiliyeti cihetleri ile Kalan ve Hozat arasında her yönden incelemeler yapılarak Kalan'ın merkez ittihazi tercih edilmiştir.

Kalan merkezi Plümer, Nazimiye, Mazgirt, Hozat, Pertek İlcelerinin tam ortasına rastlamakta ve Elâziğ'dan Erzincan'a giden Büyük Devlet yolunun üzerinde bulunmaktadır. Bu merkeze en uzak düşen Ovacık ilçesinin Sin üzerinden geçen araba yolunun ıslahı ile ulaşma durumu kısılacığı, yine aynı vechile uzak düşen Çemişgezek'inde Elâziğ'a mesafesi 70, Kalan'a mesafesi 72 kilometre olup Hıdır damından geçen yolun ıslahı ile bu mesafenin de bir hayli kısalmış olacağı anlaşılmıştır. Tunceli bölgesinin yakın zamanlara kadar terakki imkânlarını selbeden ve Cumhuriyetin diğer illerimizde olduğu gibi feyizlerinden faydalanmasını geciktiren ve nihayet idarî tarihimizdeki acı izleri Devletin yıllardanberi ihtiyar ettiği büyük fedakârlıklarla silinmesine muvaffakiyet elveren âmillerin eski direnme noktası olan Ka-

lan da yeni il merkezinin kurulmasının da o bölgedeki idarî inkilâp ruhunun yerleşmesi bakımından mânası büyük olacaktır. Munzur Suyunun hemen kenarında genişçe ufuklu yeşil bir vâdide kâin olan Kalan için derhal bir yenişehir plânu yaptırılması kararlaştırıldığı ve Kalan'da mevcut iki kışla ile Munzur Suyu yahısında 42 evin Millî Savunma Bakanlığından İçişleri Bakanlığı emrine devir alınarak evlerle kışlanın biri apartman halinde memur ailelerinin ikametine diğer kışla da Hükümet dairesine tahsis edileceği, Kalan'ın yeni yapılmış bir ilk okulu mevcut olup yeni açılacak ortaokul kadrosunun da Millî Eğitim Bakanlığınca Kalan'a verileceği ve Kalan merkezine en uzak düşen Çemişgezek irtibatını Elâziğ'a değiştirmekte idarî muhasenat olup olmadığı tetkika muhtaç olup buna zaruret olduğu takdirde ayrı bir kanun tasarısı getirilebileceği ve Kalan'da iskân ve ikamet şartlarının burada çalışması gereken memurların rağbetini artıracak duruma gelinceye kadar idarî ihtiyaçlar, kadrolar, personel durumlarının yeni merkeze intikalini terviç yoluyla idare etmeği ilgili Bakanlıklar arasında ayarlamak mümkün olacağı İçişleri Bakanı tarafından ifade edilmiştir.

Yeni teşkili istenilen Altıntaş İlcesine gelince; şimdiki halde Kütahya İli Merkez İlçesinin en uzak bucağı olan Altıntaş ile civarındaki 46 köy halkının idari, zirai, ekonomik ve sosyal şartları ve uzak merkeze bağlı bulunmaktan çektikleri güçlük nazara alınarak 17 717 nüfus ve 46 köyü ihtiva etmek ve merkezi Altıntaş olmak üzere burada yeniden bir İlce teşkili İstiklâl harbinde bu kesimin şanlı savaşlara ve zaferlere sahne olmuş ve Dumlupınar Meçhul Asker Âbidesini de kendi sinesinde taşımakta bulunmuş olması bakımından bu yeni teşkil yakın Millî tarihimizin yüksek değeri ile de mâna-

lanmaktadır. Bu düşüncelerle tasarının tümü oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Kalan İlcesi bu tasarıya göre Tunceli'nin ilçesi olarak bunun merkez kaymakamlığı vali tarafından ifa edileceğine ve ancak bu ilçeden tasarruf edilen kaymakamlık kadroları yeni kurulan Altıntaş İlçesine verileceğine göre tasarının başlığında gereken değişiklik yapılmış ve Vilâyetler İdaresi Kanunu hükmünce yeni ilçe teşkili ile birlikte merkezinin de tâyini kanunu vazına mütevakıf olduğundan ikinci madde metninde yeni teşkil edilen ilçenin merkezinin Altıntaş olacağına da zikri zaruri görülmüştür.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna ve-

rilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur. İçişleri Komisyonu

Başkanı	Başkanvekili	Sözcü
Tekirdağ	Çoruh	Kars
C. Uybadin	A. Tüzün	Akif Eyidoğan
Kâtip		
Bitlis	Balıkesir	Bolu
M. Ertan	F. Tiritioğlu	H. Ş. Adal
Çorum	Giresun	Kocaeli
S. Karafakıoğlu	E. Dizdar	C. Aksu
Konya	Sivas	Tokad
Ş. Ergun	N. Ergin	A. G. Pekel
Tokad	Trabzon	Seyhan
R. Güreli	H. Orhon	C. Oral

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/95

Karar No. 38

28 . XII . 1946

Yüksek Başkanlığa

Tunceli Merkezinin Kalan Kasabasına nakline ve Kalan İlcesinin kaldırılmasına ve Kütahya İlinde Altıntaş İlcesinin kurulmasına dair İçişleri Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 17.XII.1946 tarihli ve 6/2990 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı İçişleri Komisyonu raporiyle birlikte Komisyonumuza verilmekle İçişleri Bakanı Şükrü Sökmensüer hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Tunceli için Hükümet merkezi olarak seçilen Kalan İlçe merkezine iktisadi durumu, iskân kolaylıkları ve sağlık bakımından tercihe lâyık olduğu ve Kütahya'nın Altıntaş Bucagında (Altıntaş) adıyla bir İlçe teşkili ve Kalan İlcesi kadrosunun bu İlçeye nakli hakkında Bakan tarafından verilen açıklama Komisyonumuzca da yerinde görülerek İçişleri Komisyonunun metni dairesinde tasarı kabul edilmiştir.

Kamutayım onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur:

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Edirne	Diyarbakır	İzmir
M. N. Gündüzalp	C. Ekin	M. Birsal
Kâtip		
Ankara	Ankara	Ankara
F. Öymen	N. C. Akkerman	C. Gölet
Aydın	Balıkesir	Diyarbakır
R. Alpman	S. Örgüven	İ. H. Tığrel
Diyarbakır	İzmir	Kastamonu
Ş. Uluğ	S. Dikmen	M. Akalın
Kırşehir	Kocaeli	Mardin
Ş. Torgut	İ. R. Aksal	R. Erten
Niğde		Samsun
R. Gürsoy		M. A. Yörüker
Urfa		Yozgad
E. Tekeli		S. İçöz

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tunceli İli Merkezinin Kalan Kasabasına nakline ve Kalan İlcesinin kaldırılmasına ve bu kadro ile Kütahya İlinde Altıntaş adıyla yeniden bir İlce kurulmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Tunceli İli Merkezi muvakkaten bulunduğu Elâzığ kasabasından Kalan kasabasına nakil edilmiştir.

MADDE 2. — Tunceli İlinin Kalan İlcesi kaldırılmış ve bu kadro ile Kütahya İline bağlı Altıntaş adıyla yeniden bir İlce kurulmuştur.

MADDE 3. — Bu kanun 1 Ocak 1947 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
R. Peker

Devlet Bakanı
Başb. Yardımcısı
M. Ökmen

Devlet Bakanı
M. A. Renda

Adalet Bakanı
Ş. Devrin

Millî Savunma Bakanı
C. C. Toydemir

İçişleri Bakanı
Ş. Sökmensüer

Dışişleri Bakanı
H. Saka

Maliye Bakanı
H. N. Keşmir

Millî Eğitim Bakanı
Reşat Ş. Sırer

Bayındırlık Bakanı

Ekonomi Bakanı
T. B. Balta

Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. B. Uz

Gümrük ve Tekel Bakanı
T. Coşkan

Tarım Bakanı
F. Kurdoğlu

Ulaştırma Bakanı
Ş. Koçak

Ticaret Bakanı
Atıf İnan

Çalışma Bakanı
Dr. S. İrmak

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tunceli İl Merkezinin Kalan Kasabasına nakline ve Kalan İlcesi kadrosıyla Kütahya İlinde Altıntaş İlcesinin kurulmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 2. — Tunceli İlinin Kalan İlcesi kadrosıyla Kütahya İline bağlı Merkezi Altıntaş olmak üzere yeniden bir İlce kurulmuştur.

MADDE 3. — Hükümetin teklifi aynen

MADDE 4. — Hükümetin teklifi aynen.